

NVAO

VERTROUWEN IN KWALITEIT

BESLUIT NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING

De NVAO besluit dat:

GRADUAAT IN DE MARKETING- EN DE COMMUNICATIESUPPORT

aangeboden door

Hogeschool Gent

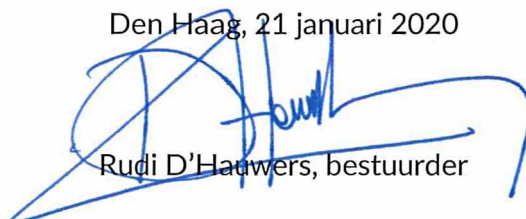
voldoende generieke kwaliteitswaarborgen biedt om het diploma van
gegradueerde aan te bieden.

Het betreft een opleiding van 120 studiepunten aangeboden te Lokeren;
Dendermonde; Aalst; Gent met de volgende afstudeerrichtingen:
Marketingsupport; Communicatiesupport.

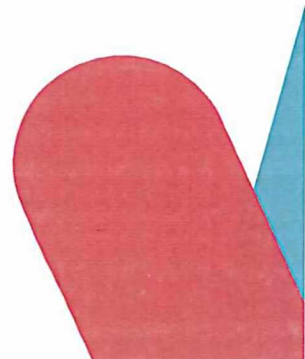
De NVAO komt tot dit besluit op basis van het oordeel voldoende van de
visitatiecommissie ingesteld door de NVAO. Het adviesrapport opgesteld
door deze visitatiecommissie maakt integraal deel uit van dit besluit.

De NVAO neemt dit besluit met toepassing van het decreet van 30 april
2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger
beroepsonderwijs, in het bijzonder Art. 22, en op basis van de bevindingen en
overwegingen opgenomen in het adviesrapport.

Den Haag, 21 januari 2020

Rudi D'Hauwers, bestuurder

GRADUAAT IN DE MARKETING- EN DE COMMUNICATIESUPPORT

HOGESCHOOL GENT

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

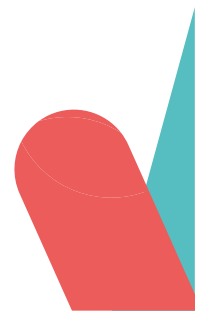
16 DECEMBER 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	12
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	13
2.5	Eindoordeel.....	15
3	Beoordelingsproces	16
4	Overzicht oordelen	17
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	18
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	20
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	21
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	22

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport is een omvorming van de HBO5-opleidingen Meertalig Secretariaat en Meertalig Secretariaat en Marketing van drie centra voor volwassenenonderwijs (cvo's). De aanvraag voor de graduaatsopleiding wordt ingediend door Hogeschool Gent in samenwerking met CVO Panta Rei, CVO Leerstad (nu: CVO Focus) en Het Perspectief PCVO. De opleiding wordt in een eerste fase ingericht in Gent en Aalst, en zal op langere termijn ook worden aangeboden in Lokeren en Dendermonde. Ze richt zich tot studenten die uit het secundair onderwijs komen (generatiestudenten), studenten hoger onderwijs die zich willen heroriënteren, volwassenen die al in de sector werken of zich willen heroriënteren (werkstudenten) en werkzoekenden die zich willen omscholen. Deze graduaatsopleiding wil startklare professionals opleiden die bedrijven en organisaties in hun marketing en/of communicatie kunnen ondersteunen.

De beoogde leerresultaten die de graduaatsopleiding heeft uitgewerkt, voldoen aan de domeinspecifieke leerresultaten die de NVAO heeft gevalideerd op 18 februari 2019. Ze passen op het niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur en kwamen tot stand in overleg met het werkveld, verwante opleidingen, internationale experts en (oud-) studenten. Zo bijvoorbeeld focust de opleiding op vraag van het werkveld op ondernemende doeners met de nodige basiscompetenties, sterk in digitale vaardigheden en met een basiskennis van drie talen (Nederlands, Frans en Engels). De visitatiecommissie (hierna: de commissie) concludeert dat de opleiding daarmee beantwoordt aan generieke kwaliteitswaarborg 1, het beoogde eindniveau.

De commissie stelt vast dat de opleiding ook voldoet voor generieke kwaliteitswaarborg 2, de onderwijsleeromgeving. Studenten kunnen kiezen voor een dagtraject of een avondtraject en voor één van de twee afstudeerrichtingen: marketingsupport of communicatiesupport. De opleiding heeft veel aandacht voor digital skills en ondersteunende vakken binnen het domein van bedrijfsorganisatie (HRM, toegepast financieel management, juridische ondersteuning ...). In het traject communicatie ligt de nadruk verder op de taalvakken en communicatieconcepten, terwijl in het traject marketing vooral marketing en aanverwante vakken zoals marktonderzoek en ondernemen op het programma staan. Na een korte theoretische inleiding worden er vooral veel oefeningen en opdrachten gegeven en er is een aanbod van online leren, verschillend voor de dag- en de avondstudenten. Er komen ook gastcolleges en workshops met specialisten uit de praktijk. Zeer belangrijk is het werkplekleren in het programma (51 studiepunten), waarbij studenten leren vanuit of in de praktijk. De opleiding heeft een lijst van bedrijven die zich daarvoor willen inschakelen en er zijn plannen om de begeleidende mentoren in het bedrijf hiervoor op te leiden. Studenten krijgen informatie over elk vak in de ECTS-fiches. De lesgevers van de opleiding zijn ervaren docenten van de centra voor volwassenenonderwijs. De lokalen en andere voorzieningen op de verschillende CVO-campussen zijn aangepast voor de opleiding.

Ook voor generieke kwaliteitswaarborg 3, het te realiseren eindniveau, scoort de opleiding voldoende. Tussentijds krijgt de student formatieve feedback die inzicht geeft in zijn sterke en zwakke punten en helpt om zijn leerproces te verbeteren. Gespreid over het jaar zijn er ook verschillende soorten toetsen, waaronder mondeling en schriftelijk examen, verslag, presentatie en vaardigheidstest. De opleiding benadrukt dat ook de beroepshouding van de studenten sterk getoetst zal worden, bv. initiatief nemen, stiptheid ... Ze heeft daarvoor een specifiek instrument ontwikkeld.

Dankzij het systeem van interne kwaliteitszorg in de Hogeschool Gent zal de opleiding in nauwe samenwerking met het werkveld, de docenten, de studenten en de afgestudeerden geregeld worden bijgestuurd waar nodig. Ook voor deze laatste kwaliteitswaarborg krijgt de opleiding een voldoende van de commissie.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) die de aanvraag van het samenwerkingsverband HOGENT HBO5 voor de opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

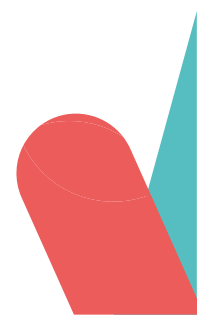
- om alle zaken die nog verder ontwikkeld moeten worden degelijk uit te werken voor de opleiding effectief van start gaat: de competentiematrix; de vormgeving van de intervisie in de opleiding; de handleiding voor mentoren; concrete opdrachten voor het werkplekleren; de rol en de vormgeving van het portfolio; de werkplekscan;
- om de ECTS-fiches grondig na te kijken om tot heldere en coherente informatie te komen voor de student en daarbij overlappingen en onduidelijkheden te vermijden;
- om de beoogde talencompetenties te screenen en te formuleren op niveau 5 van de VKS, rekening houdend met het profiel van de afgestudeerde en gebruikmakend van de aanwezige expertise in de hogeschool;
- om in lijn met de observatie- en evaluatieschaal beroepshouding concrete inhoudelijke opdrachten uit te werken waarin de beoogde kennis en vaardigheden op niveau 5 getoetst kunnen worden;
- om de evaluatie van het portfolio als volwaardig instrument verder te verduidelijken;
- om de rol van de mentoren en de lectoren bij de beoordeling van het werkplekleren concreet uit te werken;
- om een studiehandleiding te ontwikkelen, die een gids in de (flexibele) leermogelijkheden vormt voor de student.

Den Haag, 16 december 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport van het samenwerkingsverband HOGENT HBO5,

Eric Halsberghe
(voorzitter)

Bea Bossaerts
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

HOGENT wil de opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport aanbieden vanaf het academiejaar 2020-2021. Het betreft een omvorming van de HBO5-opleidingen Meertalig Secretariaat en Meertalig Secretariaat en Marketing van drie centra voor volwassenenonderwijs. De aanvraag voor de graduaatsopleiding wordt ingediend door Hogeschool Gent in samenwerking met CVO Panta Rei, CVO Leerstad (nu: CVO Focus) en Het Perspectief PCVO.

Het opleidingsprofiel werd uitgeschreven op basis van de onderwijsvisie van de hogeschool. De opleiding wil direct inzetbare, zelfregulerende professionals afleveren met een brede blik en een open en dynamische houding, die in verschillende professionele contexten een bedrijf of organisatie ondersteuning kunnen bieden.

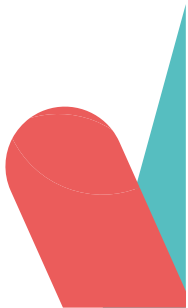
De opleiding heeft vanaf het eerste jaar twee afstudeerrichtingen, met een focus op marketing- of communicatiesupport. De gegradueerde in de marketingsupport wordt onder meer voorbereid op functies als commercieel medewerker, sales representative of digital data marketeer. De gegradueerde in de communicatiesupport kan onder meer functioneren als assistant office manager, personal assistant of klantenadviseur. Op vraag van de commissie benadrukken de gesprekspartners evenwel dat alle afgestudeerden breed inzetbaar zijn, waarbij hun beroepshouding cruciaal is (zie ook onder 2.3: observatieschaal beroepshouding).

De doelgroepen van de opleiding zijn generatiestudenten, studenten hoger onderwijs die zich willen heroriënteren, volwassenen die al in de sector werken of zich willen heroriënteren (werkstudenten) en werkzoekenden die zich willen omscholen.

Voor het ontwikkelen van de opleiding is men vertrokken vanuit de beroepskwalificaties communicatie deskundige en marketing deskundige en de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's). De DLR's zijn afgetoetst aan de descriptorren van de Vlaamse kwalificatiestructuur op niveau 5, zo blijkt uit een bijlage van het dossier. De kennisniveaus worden gradueel opgebouwd met het didactisch model van De Block & Heene: weten/inzien, toepassen en integreren in een realistische context.

Bij de ontwikkeling van domeinspecifieke naar de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) werden de DLR's samengevoegd in vijf leerresultaatlijnen: digital skills, bedrijfsorganisatie, professional @ work, communicatie en marketing, waarbij eigen accenten vanuit het opleidingsprofiel werden toegevoegd. Daarbij werden een heel aantal partners uit het werkveld betrokken, evenals verwante opleidingen, andere graduaatsopleidingen, VLAIO, uitgeverijen, (oud-)studenten en internationale experts.

De commissie was benieuwd naar de inbreng van het werkveld. De opleiding wil op vraag van het werkveld mikken op ondernemende doeners met de nodige basiscompetenties, zo wordt aangegeven tijdens het gesprek. Ze moeten sterk zijn in digitale vaardigheden en een basiskennis hebben van drie talen (Nederlands, Frans en Engels). Ook wordt het verschil tussen graduaats- en bacheloropleidingen in de sector benadrukt. Alle aanpassingen aan het profiel en het programma zijn opnieuw afgetoetst bij het werkveld, zo wordt nog gezegd.

Overwegingen

De commissie waardeert het dat de opleiding inzet op een brede doelgroep van generatiestudenten, zij-instromers en heroriënteerders. Ze vindt het ook positief dat het werkveld sterk betrokken werd bij het opstellen van het profiel van de opleiding en dat op de geformuleerde noden werd ingespeeld.

In de OLR's heeft de opleiding eigen accenten toegevoegd aan de DLR's. Het verband tussen beide soorten leerresultaten is duidelijk weergegeven. De opdeling in vijf leerresultaatslijnen zorgt voor een heldere structuur.

De commissie vindt het positief dat er internationaal gebenchmarkt werd met een hogeschool in Nederland die een gelijkaardige opleiding aanbiedt.

De commissie besluit voor generieke kwaliteitswaarborg 1 dat de beoogde leerresultaten van de opleiding passen op het niveau 5 van het Vlaamse kwalificatieraamwerk. Ze komen overeen met de domeinspecifieke leerresultaten en de daaraan gekoppelde activiteiten, kennis en vaardigheden van de beroepskwalificatie(s), zoals weergegeven in de opleidingsspecifieke leerresultaten. Ze sluiten aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het onderwijsconcept van het graduaat in de marketing- en de communicatiesupport steunt op het strategisch plan van HOGENT (2017-2022) en het didactisch model van prof. Filip Dochy, High Impact Learning that Lasts (HILL). Dat model bestaat uit vier speerpunten: een studentgecentreerde aanpak, praktijkgericht leren, samenwerkend leren en gecombineerd leren.

Een curriculumwerkgroep van docenten van de drie betrokken CVO's en de bacheloropleiding, vertegenwoordigers van het werkveld en de werkplekcoördinator ontwikkelde het programma. Dat werd afgetoetst op een alumnivergadering, bij externe werkveldvertegenwoordigers uit verschillende sectoren en aan de hand van een gelijkaardig curriculum VKS 5 uit hogeschool Windesheim Flevoland.

Het programma telt 120 studiepunten. 69 studiepunten zijn uitgetrokken voor de gemeenschappelijke basis, waarin uit beide afstudeerrichtingen casussen en praktijkvoorbeelden worden geïntegreerd. Beide afstudeerrichtingen delen veel aandacht voor digital skills, met daarnaast ondersteunende vakken binnen het domein van bedrijfsorganisatie (HRM, toegepast financieel management, juridische ondersteuning ...), zo blijkt uit dossier. In het traject communicatie ligt de nadruk verder op de taalvakken en communicatieconcepten, terwijl in het traject marketing vooral marketing en aanverwante vakken (bv. marktonderzoek en ondernemen) geprogrammeerd staan.

De commissie wilde graag weten hoe er in het programma invulling wordt gegeven aan het levenslang leren en de futureproof skills. De gesprekspartners geven aan dat het programma vanuit het werkveld continu wordt opgevolgd en bijgestuurd via de werkveldcommissie, onder meer wat betreft digital skills. Om de vinger aan de pols te houden worden ook gastsprekers uitgenodigd en workshops georganiseerd. In professional@work wordt samengewerkt met VLAIO, het agentschap van de Vlaamse overheid voor innoveren en ondernemen.

Tijdens het gesprek blijkt ook dat er aandacht is voor flexibele leerwegen. De regels voor EVC- en EVK-procedures zullen hun toepassing krijgen in de graduaatsopleiding.

De bijlagen bevatten een kort overzicht van de werk- en evaluatievormen per opleidingsonderdeel. De hogeschool heeft tijdens het gesprek ook een glossarium verspreid waarin alle gebruikte werkvormen kort beschreven staan.

Er wordt herhaaldelijk benadrukt dat de opleiding niet focust op het inpompen van kennis, maar wel op working bij doing. Met een mix aan werkvormen wil de opleiding tegemoetkomen aan de noden van de beoogde doelgroepen, bv. via oefensessies, opdrachten, online leren en werkplekieren. Ook traditionele vormen zoals hoorcolleges worden activerend ingevuld, zo geeft het dossier aan.

Het valt de commissie op dat er nogal wat hoorcolleges van slechts drie studiepunten geprogrammeerd staan. De gesprekspartners geven aan dat het om inleidende lessen gaat, bv. over vormen van marktonderzoek, die de studenten daarna moeten toepassen.

Tijdens het gesprek blijkt ook dat nog niet duidelijk is hoe men de geplande intervisiemomenten zal vormgeven. Men beseft dat fysieke gesprekken zeer tijdsintensief zijn. Wellicht zal men naar combinatie gaan van rechtstreekse contacten en digitale opvolging.

Studenten kunnen de opleiding volgen in een dag- of een avondtraject. In de bijlagen zijn het programma van beide trajecten opgenomen. Het dagtraject voor de opleiding is over twee jaar gespreid (4 semesters van 30 studiepunten) en het avondtraject over drie jaar (4 semesters van 21 studiepunten en 2 semester van 18 studiepunten). Deze trajecten zijn deels vergelijkbaar ingericht, zodat studenten eventueel tussen beide kunnen switchen.

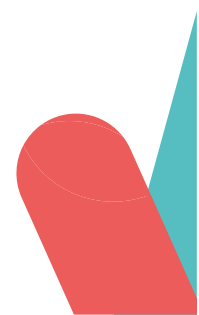
De onderwijsvormen worden deels aangepast aan het traject. In het avondonderwijs is er bv. meer online leren omdat dit beter bij de doelgroep past. Rekening houdend met de ervaringen uit het CVO wil men evenwel ook voldoende contactmomenten voor deze groep behouden, zo blijkt uit het gesprek.

De leerlijnen zijn opgebouwd op basis van volgtijdelijkheid. Uit het gesprek blijkt dat daar voor werkstudenten gemotiveerd van afgeweken kan worden, bv. een taal volgen op een hoger niveau als dat nodig is voor het werk. Voor de generatiestudenten is de volgtijdelijkheid veel strikter, zo wordt aangegeven.

De ECTS- fiches bevatten per opleidingsonderdeel onder meer de gebruikte onderwijs- en werkvormen, de beoogde leerresultaten, de inhoud en het leermateriaal.

Het valt de commissie op dat de informatie op de fiches niet altijd coherent is. Zo komt de omschrijving van de beoogde leerresultaten niet altijd helemaal overeen met de vermelde OLR's. De gesprekspartners geven aan dat men het concept van flexibele leerwegen wil volgen en leerwegaafhankelijk evalueren. De ECTS-fiches moeten daarop nog worden nagekeken.

Voor de commissie is het ook niet duidelijk op welk niveau de student voor talen zal afstuderen. Moet hij enkel inzetbaar zijn voor eenvoudige communicatie, notulen, een standaardbrief, een korte presentatie? De ECTS- fiches verwijzen in dit verband soms expliciet naar assisterend werken, maar elders naar zelfstandigheid. De gesprekspartners geven aan dat de student de talen geïntegreerd moet kunnen gebruiken. De aanwezige werkveldpartner benadrukt dat hij van afgestudeerden verwacht dat ze bv. een degelijke brief kunnen schrijven in het Nederlands, het Frans en het Engels, die dan nog wel wordt nagekeken door een bachelor of een master.

De commissie stelt ook de vraag of er een competentiematrix is opgesteld, die op een overzichtelijke wijze de samenhang tussen de leerdoelen van alle opleidingsonderdelen en de leerresultaten van de opleiding aangeeft. De gesprekspartners geven aan dat die matrix nog in ontwikkeling is.

Gezien de opleiding direct inzetbare professionals wil afleveren, wil ze de professionele vaardigheden in een realistische context zo vroeg mogelijk in het programma aan bod laten komen. Het werkplekleren telt in totaal 51 studiepunten, zo blijkt uit het overzicht in het dossier. De leerlijn professional @ work wordt uitgerold op de werkvloer en telt 39 studiepunten. De andere leerlijnen samen bevatten 12 studiepunten.

De gesprekspartners geven aan dat het werkplekleren ruim is opgevat, als elke werkvorm waarbij de student en het werkveld met elkaar in contact komen. Het kan gaan van het gebruik van een authentieke case in de les, over een opdracht voor een bedrijf, een gastspreker uit de praktijk of een excursie, tot de stage als sluitstuk waarin de student meedraait in een communicatie- of marketingomgeving.

Het dossier geeft aan dat vanuit de centrale cel Werkplekleren met de werkplekcoördinatoren een beleid uitgestippeld wordt om het werkplekleren per opleiding vorm te geven en te implementeren. De commissie wilde graag weten hoever het daarmee staat voor de opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport.

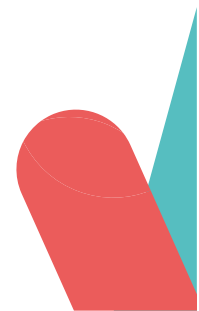
Tijdens het gesprek blijkt dat studenten tijdens de stage werken met een persoonlijk actieplan (PAP) en een portfolio. Daarmee starten ze in het tweede semester van het eerste jaar aan de hand van vragen als: wie ben ik, wat zijn mijn sterke punten en mijn werkpunten? Ze doen aan zelfreflectie en krijgen daarop feedback van de lector. De criteria in de observatie- en evaluatieschaal beroepshouding staan daarbij voorop. In het portfolio verzamelen de studenten ook een aantal beroepsproducten, die vooral op afstand gecontroleerd zullen worden.

Een lijst van mogelijke werkplekken die bereid zijn om mee te werken aan het werkplekleren, is opgenomen in een bijlage bij het dossier. Tijdens het gesprek blijkt dat studenten vijf keer van werkplek kunnen veranderen en dus met meerdere organisaties en bedrijven in contact kunnen komen gedurende de opleiding. Ze kunnen ook stage doen op de eigen werkplek.

De commissie wilde nog graag weten op basis van welke criteria de bedrijven worden geselecteerd. De opleiding beschikt over een eerder beknopte werkplekscan met basisgegevens van het bedrijf. Ze heeft criteria opgesteld qua aantal werknemers en omzet, qua aard van de activiteiten die worden georganiseerd en qua mogelijkheden om studenten te begeleiden.

Met de stagebedrijven zullen afspraken worden gemaakt over hoe ze de student moeten coachen, feedback geven en evalueren. De gesprekspartners geven aan dat ze de contacten met het werkveld nog zullen intensifiëren en een infobundel zullen opstellen om dat kader te expliciteren. Ter ondersteuning wordt een handleiding voor mentoren uitgewerkt en is er een mentorentraining gepland, waarin ook het verschil tussen graduaat en bachelor aan bod zal komen.

De commissie merkt op dat in het avondprogramma semester 4 voor een zeer groot deel uit stage bestaat en vraagt zich af hoe dit concreet wordt georganiseerd voor werkstudenten. Tijdens het gesprek blijkt dat de meeste werkstudenten het huidige traject afleggen in vier tot vijf jaar. De contactmomenten worden ingepland op de dagen dat ze doorgaans makkelijk vrij kunnen nemen. Ook in de organisatie van opdrachten worden deadlines op een flexibele wijze bepaald.

Tijdens het gesprek wordt het ook duidelijk dat er geen eindproef voor de student wordt georganiseerd omdat de klemtoon ligt op directe inzetbaarheid van een 'ideale sidekick'. De studenten werken wel een project uit in het werkplekieren/businessplan, dat ze moeten presenteren. De stage vorm het sluitstuk van de opleiding.

De hogeschool zal voor het graduaat in de marketing- en de communicatiesupport 6 VTE vanuit de betrokken CVO's inzetten. Indien mogelijk wil men nog specifieke expertise aantrekken. In de huidige dagopleiding marketing zitten een honderdtal studenten.

Daarnaast wordt in HOGENT het model van serviceonderwijs toegepast, waarbij geïnteresseerde collega's uit de bacheloropleidingen worden ingezet in de graduaatsopleidingen en vice versa.

De docenten kunnen gebruikmaken van het bestaande generieke vormingsaanbod (ontwikkeling van leerpaden, blended learning ...). Voor de graduaatsopleidingen is dat gebundeld in de autonome functionele entiteit GO5, die de graduaaten aanstuurt vanuit de expertise van de voormalige HBO5-opleidingen met de doelgroep van dit opleidingsniveau. Tijdens het gesprek wordt het belang van het concept GO5 benadrukt.

De opleiding wordt in een eerste fase ingericht in Gent en Aalst, en zal op langere termijn ook worden aangeboden in Lokeren en Dendermonde. De materiële voorzieningen in Gent en Aalst zijn afgestemd op het behalen van de leerresultaten: leslokalen, aula's, computerlokalen, bibliotheken, lokalen voor groepswork en zelfstudie ...

Het elektronisch leerplatform Chamilo dat vroeger door de drie CVO's in het samenwerkingsverband werd gebruikt, wordt voor de graduaatsopleiding communicatiemiddel, distributiekanaal voor relevant leermateriaal, verzameling van portfolio's en interactief platform. Voor het werkplekieren wordt op het elektronisch leerplatform een digitaal volgsysteem ontwikkeld met leerpaden, opdrachten, oefeningen etc.

Wat betreft de studentenbegeleiding zijn in eerste instantie de onderwijsgeevenden van de opleiding verantwoordelijk. Daarnaast kunnen de studenten terugvallen op een netwerk van studie- en trajectbegeleiders, op psychosociale begeleiding en op ombudspersonen.

De hogeschool bouwt voor de verschillende doelgroepen en trajecten een aanbod aan studentenvoorzieningen uit inzake voeding, huisvesting enz.

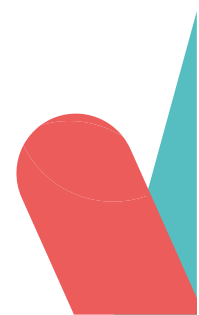
De hogeschool werkt aan internationalisering via internalisation@home en de mogelijkheid om stages te volgen in de Franstalige of Duitstalige Gemeenschap of in het buitenland. Het International Office van de instelling geeft daarover informatie aan de graduaatsstudenten.

Overwegingen

De opleiding is vertrokken van een goed didactisch model als basis voor het programma (HILL). Het gehanteerde onderwijsconcept is doelgericht uitgekozen.

De commissie waardeert dat men bij de curriculumontwikkeling het werkveld heeft betrokken en dat het curriculum ook bij het werkveld is afgetoetst. Ze stelt vast dat men tot een realistisch en overzichtelijk vakkenpakket is gekomen, waaronder drie taalvakken: Nederlands, Frans en Engels. Er is een aanbod van online leren. De constante inbreng van de werkveldcommissie en de gastcolleges en workshops met externe specialisten zullen zorgen voor een opleiding die futureproof is. De commissie beklemtoont wel dat het werkveld en de opleiding daarbij steeds het niveau 5 duidelijk voor ogen moeten houden.

De keuzemogelijkheden voor een dag- en een avondtraject zorgen ervoor dat een brede groep studenten deze opleiding kan volgen.

Ook positief is de aandacht voor het assessment van EVK en EVC, waarmee de opleiding inspeelt op de behoeften van de doelgroep zij-instromers. De commissie stelt vast dat er goede aanzetten zijn om de leerwegen flexibel te maken, ook via blended learning. Ze suggereert evenwel om nog verder door te denken over het concept, de begeleiding van dat proces en de contactmomenten die voor deze doelgroep cruciaal zijn, zowel voor een goede integratie van de kennis als voor het sociaal contact.

Het werkplekleren is goed uitgewerkt en met 51 studiepunten sterk aanwezig in het curriculum. Het gesprek heeft de visie op werkplekleren verder verduidelijkt. Het werkplekleren wordt goed ondersteund door het aantrekken van twee werkplekcoördinatoren voor de graduaatsopleidingen. Er zijn plannen voor het professionaliseren van de mentoren via een mentorendag en individuele gesprekken, onder meer over de coaching van studenten.

Er is een lijst van bedrijven opgesteld die kandidaat zijn om zich in te schakelen voor het werkplekleren en waarmee de opleiding nu zal gaan praten. De commissie vindt evenwel dat de huidige werkplekscan zeer beknopt is. Ze adviseert de scan uit te breiden om de kwaliteit van de werkplekken beter te borgen. Het is in de scan niet duidelijk hoe de gegevens van het bedrijf beoordeeld worden. Ook de functie van het portfolio en de rol van de werkplekcoach en de studiebegeleider van de hogeschool in relatie tot de student bij het werkplekleren verdienen verdere verduidelijking.

De commissie is van oordeel dat er in voldoende geschikt personeel wordt voorzien. Ze waardeert de samenwerking met het personeel van de bacheloropleidingen uit dezelfde sectoren.

De materiële voorzieningen, de studentenbegeleiding en studentenvoorzieningen zijn ondersteunend voor de studenten.

De commissie waardeert ook de aandacht voor internationalisering en internationale stageplaatsen.

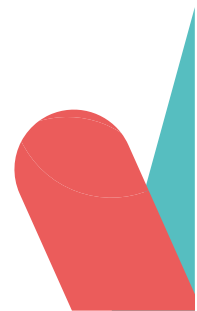
Voor generieke kwaliteitswaarborg 2 besluit de commissie dat het programma, de onderwijs- en leervormen met inbegrip van het decretaal gedefinieerde volume aan werkplekleren, het personeel en de voorzieningen een samenhangende leeromgeving vormen. Dat alles zal de studenten in staat stellen om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Het valt de commissie wel op dat er nog veel werk in de steigers staat.

De commissie beveelt aan om alle zaken die nog verder ontwikkeld moeten worden degelijk uit werken voor de opleiding effectief van start gaat: de competentiematrix; de vormgeving van de intervisie in de opleiding; de rol van en de handleiding voor mentoren; concrete opdrachten voor het werkplekleren; de rol en de vormgeving van het portfolio; de werkplekscan, de concrete aanpak van het afstandslernen. De commissie beveelt aan om de ECTS-fiches grondig na te kijken om tot heldere en coherente informatie te komen voor de student en daarbij overlappingen en onduidelijkheden te vermijden.

Ze beveelt aan om de beoogde talencompetenties te screenen en te formuleren op niveau 5 van de VKS, rekening houdend met het profiel van de afgestudeerde en gebruikmakend van de aanwezige expertise in de hogeschool.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De opleiding hanteert met het didactisch HILL-model onder meer permanente evaluatie, formatieve evaluatie, persoonlijk ontwikkelingsplan en portfolio.

Zoals de andere graduaat van de instelling, sluit het graduaat in de marketing- en de communicatiesupport zich aan bij het evaluatiebeleid van de hogeschool, dat vijf grote principes vooropstelt: authenticiteit; evaluatie als leermiddel; een actieve rol voor studenten; rechtvaardigheid; redelijkheid.

Tabellen in het dossier geven de concrete invulling van deze principes aan voor het graduaat in de marketing- en de communicatiesupport. De evaluatievormen worden in het glossarium van werk- en evaluatievormen kort beschreven, waaronder mondeling en schriftelijk examen, verslag, portfolio, presentatie en vaardigheidstest. In het dossier worden ook andere evaluatievormen vermeld, waaronder rubrics, evaluatie van authentieke leersituaties, summatieve en formatieve feedback, een evaluatieschaal van de beroepshouding voor werkplekleren.

Tijdens het gesprek wordt het belang van die observatieschaal beroepshouding benadrukt die op het einde van het werkplekleren wordt gehanteerd. Zaken als initiatief nemen, stiptheid, werk zien, zijn in beide afstudeerrichtingen cruciaal.

De mentoren zullen worden geïnformeerd over de evaluatiecriteria en het gebruik van rubrics, zo wordt aangegeven. Ze kunnen gebruikmaken van het digitale volgsysteem op het elektronisch leerplatform.

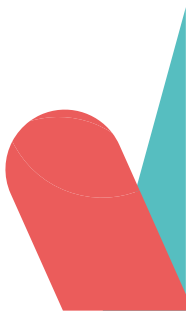
Een groot deel van de evaluaties zijn gespreid over het academiejaar. Er worden groepsopdrachten gegeven in samenspraak met het werkveld, waarbij peer assessment wordt toegepast. Tijdens het gesprek wordt aangegeven dat dit peer assessment enkel formatief wordt ingezet en voorlopig niet geïmplementeerd zal worden bij de beoordeling. Eerst moeten de studenten leren omgaan met het eerlijk geven van scores, zo wordt gezegd.

Verder komen er peer reviews tussen lectoren in de opleiding en uitwisselingen van good practices over de opleidingen heen.

De commissie wilde graag nog meer weten over het gebruik van het portfolio als volwaardig instrument bij de evaluatie. De gesprekspartners geven aan dat het portfolio opgevat wordt als een persoonlijk actieplan (PAP), met een formatieve en een summatieve functie. De student moet zijn PAP aan een jury voorstellen. Er komt ook een co-assessment van het portfolio door bedrijf en docent.

Voor de evaluatie van de stage geeft het dossier aan dat formatieve evaluatievormen worden toegepast, waaronder informatieve feedback. Als summatieve evaluatievorm wordt verwezen naar de observatie- en evaluatieschaal beroepshouding en voor de 'toegepaste kennis' naar verslag en presentatie.

De student wordt geïnformeerd over de evaluatiecriteria via de ECTS-fiches en de studiewijzers.

Overwegingen

De commissie vindt het positief dat de graduaatsopleiding zich inschrijft in het evaluatiebeleid van de HoGent en de evaluatie koppelt aan het gekozen HILL-model. Ze waardeert de brede waaier aan evaluatiemomenten en toetsvormen, die transparant worden ingezet. Feedback is een belangrijk onderdeel van de evaluatie. Niet-periodegebonden evaluaties verhogen de haalbaarheid ervan. Het vierogenprincipe voor de beoordeling van het portfolio vergroot de betrouwbaarheid van die beoordeling. De commissie vindt het positief dat zeer omzichtig met eventuele toekomstige peerevaluaties van studenten wordt omgegaan. Ze waardeert het opgestelde beoordelingsschema voor de beroepshouding, dat evenwel enkel de beoogde attitudes betreft en niet de beoogde kennis en vaardigheden.

Het valt de commissie op dat onder de rubriek evaluatie van de ECTS-fiches enkel de evaluatievormen worden vermeld en niet de evaluatiecriteria.

Wat betreft generieke kwaliteitswaarborg 3 besluit de commissie dat de opleiding een toereikend beleid op het vlak van beoordelen, toetsen en examineren formuleert. De opleiding toont aan hoe zij ervoor zorgt dat de evaluatie valide, betrouwbaar en transparant is en hoe uit de beoordeling, de toetsing en de examinering van de studenten het gerealiseerd niveau zal blijken. De beoogde evaluatievormen zijn afgestemd op de verschillende leervormen.

De commissie beveelt aan om in lijn met de observatie- en evaluatieschaal beroepshouding concrete inhoudelijke opdrachten uit te werken waarin de beoogde kennis en vaardigheden op niveau 5 getoetst kunnen worden.

Ze adviseert om de evaluatie van het portfolio te verduidelijken.

Ze beveelt ook aan om de informatie over de evaluatie op de ECTS-fiches aan te vullen, met name over de beoordelingscriteria.

Ze adviseert ook om de rol van de mentoren en de lectoren bij de beoordeling van het werkplekleren concreet uit te werken.

Ze adviseert tot slot om een studiehandleiding te ontwikkelen, die een gids in de flexibele leermogelijkheden vormt voor de student.

Oordeel: voldoende

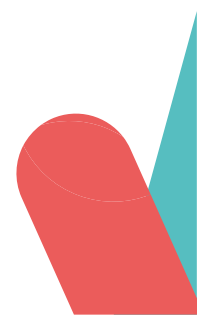
2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De graduaatsopleiding sluit aan bij de regie van HOGENT voor de borging van de onderwijskwaliteit. Als regisseur van haar opleidingen stelt de hogeschool instrumenten ter beschikking om het zelfsturend vermogen van de opleidingen te versterken.

Een belangrijk beleidsinstrument is het strategisch plan van de hogeschool, dat opgebouwd is volgens de PDCA-logica. De strategische doelstellingen (kernprocessen en innovaties) worden gemonitord aan de hand van een beperkte set van indicatoren. Daarnaast is er het convenant op het niveau van een faculteit, afgesloten met het bestuur van HOGENT en het beleidsplan van de faculteit.

De hogeschool hanteert verschillende kwaliteitszorginstrumenten, zoals de studietijdmetingen en de stakeholderbevragingen van studenten, werkveld en alumni. Verder is er de business intelligence, die aan data-analyse doet van alle databanken van de hogeschool. Tot slot is er het portfolio professionalisering onderwijsgevenden, waarin de docenten hun professionaliseringsactiviteiten registreren.

Aan het einde van de zesjaarlijkse kwaliteitscyclus wordt een dialoog gevoerd tussen elke opleiding, haar decaan en een delegatie van het management van de hogeschool over de kwaliteit van de opleiding in het balansmoment. Dat resulteert in een beknopt reflectieverslag, dat input levert voor verbeteracties van de onderwijspraktijk, de opleiding, de faculteit en de instelling.

Studenten hebben inspraak op verschillende niveaus en er is een streven naar laagdrempelige communicatie.

In het kader van monitoring, evaluatie en interne informatiedeling maakt de hogeschoolregie een digitaal portfolio per opleiding, dat alle gevalideerde outputdocumenten van de instrumenten uit de instellingsregie omvat. Die wordt op haar beurt periodiek in de auditplanning opgenomen.

In de opleiding is de opleidingscommissie de sturende kracht achter de kwaliteitsborging van de opleiding onder leiding van de opleidingscoördinator, bijgestaan door de onderwijsondersteuner en medewerkers van de dienst Kwaliteitsborging. Tijdens het gesprek wordt aangegeven dat ook iemand van de bacheloropleidingen en van het werkveld in de opleidingscommissie vertegenwoordigd is. Die commissie is verantwoordelijk voor de inhoud en de organisatie van de opleiding in lijn met het strategisch beleidsplan. Ze beschikt daarvoor over instrumenten als het opleidingsprofiel, het onderwijsconcept, de leerresultatenmatrix en de studiefiches.

De werkveldcommissie van de opleiding geeft input over de ontwikkelingen in het werkveld, haar perceptie over de opleiding en haar betrokkenheid bij bepaalde opleidingsonderdelen. Het overleg resulteert in een verslag met suggesties dat input levert voor verbeteracties binnen het actieplan van de opleiding.

In peer-to-peerbijeenkomsten laat de opleiding haar onderwijsaanpak beoordelen in een kritische verbeteringsgerichte reflectie door peers en studenten uit de opleiding. Het reflectieverslag daarover geeft input voor verbeteracties in de onderwijspraktijk.

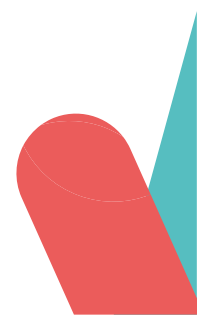
De commissie was benieuwd naar de precieze rol van de student in de kwaliteitscyclus. De gesprekspartners geven aan dat studenten participeren in de opleidingscommissie en in alle hogere echelons. De studentenraad van de hogeschool heeft ook twee keer per jaar overleg met een afvaardiging van alle studenten in GO5, de entiteit die de graduaatsopleidingen aanstuurt in de hogeschool. Verder zijn er de studentenbevragingen, de studietijdmetingen en de peer-to-peerbijeenkomsten waarbij studenten over bepaalde onderwerpen worden betrokken.

De vragen over de borging van de kwaliteit van de werkplekken zijn verwerkt onder 2.2.

Overwegingen

De commissie vindt dat de hogeschool een goed KZ-systeem heeft ontwikkeld in de PDCA-logica, waarbij haar opleidingen aansluiten. Er wordt gebruikgemaakt van degelijke kwaliteitszorginstrumenten, waaronder studietijdmetingen, stakeholderbevragingen, business intelligence en het portfolio professionalisering onderwijsgevenden.

Er is in de opleiding geregeld overleg met alle stakeholders, bijvoorbeeld in de opleidingscommissie, de werkveldcommissie, de peer-to-peer-bijeenkomst en het balansmoment.

In verband met generieke kwaliteitswaarborg 4 heeft de commissie er vertrouwen in dat de opleiding periodiek geëvalueerd zal worden, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen. De uitkomsten van deze evaluatie zullen de basis vormen voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen tot de realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend veld van de opleiding actief betrokken worden.

Oordeel: voldoende

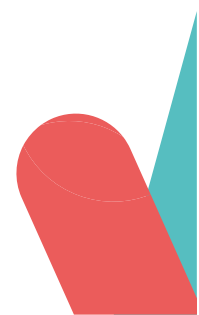
2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de marketing- en de communicatiesupport voldoende.

De commissie vond het dossier op een heel aantal punten helder en positief, bijvoorbeeld de integratie van de expertise van de CVO's en van het werkveld in de opleiding, het inzetten op flexibiliteit, het concept van GO5 en de twee werkplekcoördinatoren die de ervaringen tussen de graduaatsopleidingen onderling kunnen laten doorstromen, de twee studietrajecten voor dag- en avondstudenten. Dit zijn ook punten die in de slotrondvraag door de gesprekspartners werden aangehaald.

Op sommige punten vond de commissie het dossier evenwel niet helder. Ze had vragen bij onder meer de ECTS- fiches, de beoogde talencompetenties, de rol van het werkveld in het coachen en evalueren van werkpleklers en de borging van de kwaliteit van de werkplekken.

Heel wat zaken zijn duidelijker geworden tijdens het gesprek. De commissie heeft een professioneel en gemotiveerd team gezien, dat goed op elkaar is ingespeeld en positief samenwerkt binnen de kaders van de hogeschool. Daarom heeft ze er vertrouwen in dat de verdere nodige stappen ter voorbereiding van de opleiding nog worden gezet en dat de kwaliteit van de opleiding geborgd zal zijn.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgelijst.

Tijdens een vooroverleg op 26 november 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 26 november 2019 om 10 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Erik Peeters;**
- **Valérie Schaumont;**
- **Koen Van Den Bosch;**
- **Chantal Ketelers;**
- **Sofie Bruneel;**
- **Cathérine Vergaert.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 26 november 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

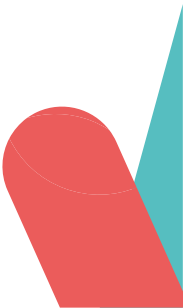
Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 16 december 2019.

4 Overzicht oordelen

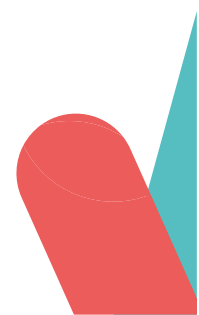
De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

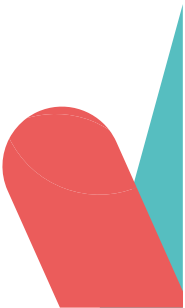

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Hogeschool Gent (HoGent)
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Geraard de Duivelstraat 5 B-9000 Gent +32 9 243 34 53 info@hogent.be www.hogent.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Chantal Ketelers, Coördinator GO5
Partner samenwerkingsverband	<ul style="list-style-type: none"> • GO! CVO Leerstad (nu: GO! CVO focus) • Het Perspectief PCVO • GO! CVO Panta Rhei
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	<ul style="list-style-type: none"> • GO! CVO Leerstad Groendreef 31 B- 9160 Lokeren +32 (0) 9 348 38 45 info@cvofocus.be www.cvofocus.be • Het Perspectief PCVO Nonnemeersstraat 15 B-9000 Gent +32 (0) 9 267 12 90 info@hetperspectief.net www.hetperspectief.net • GO! CVO Panta Rhei Schoonmeersstraat 26 B-9000 Gent +32 (0) 9 335 22 22 info@avondschoon.be www.avondschoon.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de marketing- en de communicatiesupport
Afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Marketingsupport • Communicatiesupport
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de marketing- en de communicatiesupport
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	0414 Marketing & advertising 0415 Secretarial & office work

Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Lokeren • Dendermonde • Aalst • Gent
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Meertalig Secretariaat, GO! CVO Leerstad (nu: GO! CVO focus) • Meertalig Secretariaat, Het Perspectief PCVO • Meertalig Secretariaat en Marketing, GO! CVO Panta Rhei
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgoedingen	<ul style="list-style-type: none"> • Professionele bachelor in het bedrijfsmanagement • Professionele bachelor in het Office Management • Professionele bachelor in het communicatiemanagement

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

Graduaat in de marketing- en de communicatiesupport

1. De gegradueerde ondersteunt de afdeling/organisatie en maakt correct gebruik van passende tools en technieken in de functie van marketing- en/of communicatieactiviteiten.
2. De gegradueerde ondersteunt bij het beheer van de informatie en de data van de afdeling/organisatie.
3. De gegradueerde werkt probleemoplossend en doelgericht.
4. De gegradueerde werkt zowel zelfstandig als in team en handelt (pro)actief.
5. De gegradueerde onderhoudt contacten en relaties in functie van het uitvoeren van marketing- en/of communicatieprojecten en -acties.
6. De gegradueerde organiseert marketing- en/of communicatieprojecten en -acties en stemt af met de betrokken partijen.
7. De gegradueerde gebruikt meerdere talen bij het uitvoeren van zijn marketing- en/of communicatieprojecten en -acties.
8. De gegradueerde is zelfkritisch, identificeert eigen professionaliseringsnoden, ontwikkelt en verbetert permanent de eigen deskundigheid.
9. De gegradueerde draagt in overleg met de leidinggevende bij aan de kwaliteitszorg door projecten en acties op te volgen, te evalueren, verbetervoorstellen te formuleren en deze te implementeren.

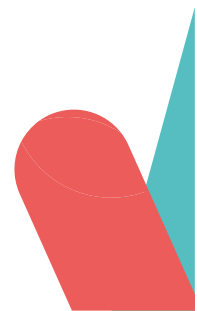
Afstudeerrichting communicatiesupport

10. De gegradueerde verzamelt en verwerkt data in functie van de communicatiestrategie en het communicatieplan.
11. De gegradueerde ondersteunt een bedrijf of organisatie bij het uitvoeren en de coördinatie van communicatieprojecten en -acties, rekening houdend met de communicatiestrategie.
12. De gegradueerde schrijft en redigeert eenvoudige teksten binnen een aangeleverd format.
13. De gegradueerde ondersteunt de interne en externe communicatie van een bedrijf of organisatie.

Afstudeerrichting marketingsupport

10. De gegradueerde verzamelt en verwerkt data in functie van de marketingstrategie en het marketingplan.
11. De gegradueerde ondersteunt een bedrijf of organisatie bij de uitvoering en de coördinatie van marketingprojecten en -acties, rekening houdend met de marketingstrategie.
12. De gegradueerde biedt ondersteuning aan commerciële medewerkers.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Eric Halsberghe (*voorzitter*) is voormalig algemeen directeur van de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen. Hij is master in de Economische Wetenschappen en startte als wetenschappelijk onderzoeker aan de Universiteit Gent. Nadien was hij docent in het economisch en technisch hoger onderwijs. Als medewerker van het Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen (VVKH) begeleidde hij hogescholen op het vlak van fusie, professionalisering, curriculumontwikkeling, kwaliteitszorg en onderwijsinnovatie. Bij de fusie van de hogescholen in Vlaanderen werd hij algemeen directeur van Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen (KATHO). Hij was ook bestuurder in de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) en bestuurder-secretaris en voorzitter van de Associatieraad Onderwijs in de Associatie KU Leuven. Voor de NVAO was hij commissielid en voorzitter van instellingsaudits en toetsen nieuwe opleidingen.

Roland van der Poel (*commissielid*) is directeur Associate degrees Academie Roosendaal, een samenwerkingsverband tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences dat voltijdse Associate degrees aanbiedt. Voordien was hij onderwijsmanager bij de Rotterdam Academy die alle Associate degree programma's van de Hogeschool Rotterdam omvat. Hij is ook in Europees verband als bestuurslid van CHAIN5 betrokken bij Associate degree onderwijs. Voor zijn toetreding tot het hoger onderwijs was hij zelfstandig ondernemer en consultant op het gebied van flexibele arbeidsvoorwaardenpakketten. Van der Poel heeft economische geschiedenis gestudeerd in Leiden en zijn Executive MBA afgerond bij Nyenrode in combinatie met de University of Orgeon (USA) en Stellenbosch university (Zuid Afrika). Op dit moment werkt hij bij de University of Toledo aan zijn PhD in Community College Leadership.

Silvia Bal (*commissielid*) is adviseur in Performance Improvement bij DRV Accountants & Adviseurs en zelfstandig ondernemer bij Ascenso. Zij ondersteunt MKB ondernemers met bedrijfskundige vraagstukken, zoals strategische visie, cultuurverandering, HR, marketing, communicatie, bedrijfsmanagement en financieringsvraagstukken. Voordien heeft zij ruim dertig jaar in de financiële sector gewerkt, waarvan de laatste tien jaar in diverse directieposities. Bij Rabobank Het Markiezaat was zij als directievoorzitter en voorzitter van de kredietcommissie o.a. verantwoordelijk voor strategie, HR, marketing, communicatie, bedrijfsmanagement, kredietrisicomanagement en commercie. Ook heeft zij verschillende toezichthoudende functies vervuld. Silvia Bal heeft bedrijfskunde gestudeerd aan de Radboud Universiteit.

Ann De Beukelaer (*student-commissielid*) is student aan de Educatieve Masteropleiding van de Universiteit Antwerpen. Ze is master in de Germaanse Taal- en Letterkunde en behaalde ook een ManaMa Literatuurwetenschappen. Beroepshalve verzorgt ze als Account & Editorial Director de key-accounts bij Headline Publishing Agency en is ze als docent Vreemde Talen verbonden aan CVO Antwerpen. Ze fungeert geregeld als student-commissielid bij de TNO's van de graduaatsopleidingen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Pieter Soete**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Bea Bossaerts**, freelanceredacteur, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de marketing- en de communicatiesupport - samenwerkingsverband HOGENT HBO5

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

1. domeinspecifieke leerresultaten
2. opleidingsspecifieke leerresultaten
3. schematisch programmaoverzicht
4. inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten (studiefiches)
5. verklaring op eer
6. overzicht van de contacten met het werkveld
7. onderwijs- en examenregeling
8. EVC/EVK-procedure graduaatsopleidingen
9. oplijsting van het voorlopig aanvullingstraject naar een bachelordiploma
10. rapport van de Commissie Hoger Onderwijs

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Extra bijlage: aanzet opleidingstabel
- Extra bijlage: informatiedossier_aanpassingen – overzicht acties per aanbeveling

Documenten beschikbaar gesteld tijdens het toelichtend gesprek

- Glossarium werk- en evaluatievormen
- Observatie- en evaluatieschaal beroepshouding marketing- en communicatiesupport

